

Rāga of six notes. -7 A kind of perfume. -8 (a) N. of the wife of Vāli, king of the monkeys, and mother of Aṅgada. She in vain tried to dissuade her husband Vāli from fighting with Rāma and Sugrīva, and married Sugrīva after Vāli had been killed by Rāma. (b) N. of the wife of Bṛihaspati, the preceptor of the gods. She was on one occasion carried off by Soma (the moon) who refused to deliver her up to her husband when demanded. A fierce contest then ensued, and Brahmā had at last to compel Soma to restore her to her husband. Tārā gave birth to a son named Budha who became the ancestor of the Lunar race of kings (see Bhāg. 9. 14). (c) N. of the wife of Hariśchandra and mother of Rohidāsa (also called Tārāmātī). (d) N. of a Buddha goddess. (e) N. of a Śakti; Jaina. -Comp. -अधिपः 1 the moon; Ku. 7. 48; Bh. 1. 71. -2 Śiva. -3 Bṛihaspati. -4 Vāli. -5 Sugrīva. -आपीडः the moon. -आमः quicksilver. -ग्रहः one of the 5 lesser planets exclusive of the sun and moon; Bri. S. 69. 1. -पतिः 1 the moon R. 13. 76. -2 Vāli. -3 Bṛihaspati. -4 Śiva. -पथः the atmosphere, firmament, sky. -प्रमाणम् sidereal measure, sidereal time. -भूषा the night. -मण्डलम् 1 the starry region, the zodiac. -2 the pupil of the eye. -3 (लः) A kind of Śiva temple. -मृगः the constellation मृगशिरस् -मैत्रकम् 'the friendship of the stars', spontaneous or unaccountable love; Māl. 7. 4; U. 5. -वर्षम् falling stars.

तारायणः The holy fig-tree.

तारिका f. Toddy.

तारुण a. Youthful, young.

तारुण्यम् 1 Youth, youthfulness; तारुण्यं गतमेव निष्फल-महा शून्यालये दीपवत्. -2 Freshness (fig.).

तारेयः 1 The planet Mercury, -2 An epithet of Aṅgada, son of Vāli; Rām. 5. 6.

तार्कच a. (-वी f.) Spun, woven.

तार्किकः [तर्कं वेत्ति तच्छास्त्रमधीते वा ठञ्] 1 A dialectician, logician. -2 A philosopher.

तार्किकत्वम् Scepticism, philosophy; कवितातार्किकत्वयोरेकाधिकरणतामालोक्य विस्मितोऽस्मि P. R. 1. 17/18.

तार्क्षः N. of the sage कश्यप.

तार्क्ष्यः 1 An epithet of Garuḍa; त्रस्तेन तार्क्ष्यात् किल कालियेन R. 6. 49. -2 N. of Garuḍa's elder brother Aruṇa. -3 A car; आरुह्य तार्क्ष्यं नभसीव भूतले (ययौ) Śi. 12. 2. -4 A horse. -5 A snake; -6 A bird in general. -7 N. of Śiva. -8 Gold. -9 A kind of antidote. -Comp. -ध्वजः an epithet of Viṣṇu. -नायकः an epithet of Garuḍa. -नाशकः Peregrine falcon. -पुत्रः, -सुतः

Garuḍa; Bhāg. 3. 2. 24. -शैलः A kind of antidote (Mar. रसांजन); तार्क्ष्यशैलं शिखिग्रीवं चक्षुष्यां यामुने पुनः Śiva B. 30. 18.

तार्ण a. (-र्णी f.) [तृणस्येदं शिवा० अण्] 1 made of grass; अहं सहस्रपात्रामा विप्रो मोहात्पुरा मया । खगमो नाम तार्णेन (सर्पेण) त्रासितस्तेन शापितः ॥ Bm. 1. 87; कौशेयान्यथ तार्णेनि...Śiva. B. 30. 21; स मया क्रीडता बाल्ये कृत्वा तार्णं भुजङ्गमम् Mb. 1. 11. 2. -2 Levied from grass (as a tax) -र्णः Fire.

तार्णसम् A kind of sandal having the colour of the feather of a parrot and of sour smell; Kau. A. 2. 11.

तार्तीय a. [तृतीय एव, स्वार्थे अण्] 1 The third; क्रमते गां पदैकेन द्वितीयेन दिवं विभोः । खं च कायेन महता तार्तीयस्य कुतो गतिः ॥ Bhāg. 8. 19. 34. -2 Belonging to the third; तार्तीयेन स्वभावेन भगवन्नाभिमाश्रिता; Bhāg. 3. 6. 29. -यम् A third part.

तार्तीयिक a. The third; तार्तीयिकतया मितोऽयमगमत्तस्य प्रबन्धे N. 3. 136; तार्तीयिकं पुरारेस्तदवतु मदनश्रीषणं लोचनं वः Māl. 1. v. 1.

तालः [तल् एव अण्] 1 The palmyra tree, Bhāg. 8. 2. 12; विधिवशात्तालस्य मूलं गतः Bh. 2. 90; R. 15. 23. -2 A banner formed of the palm. -3 Slapping or clapping the hands together, the noise made by it; तलतालश्च वादयन् Mb. 3. 178. 17; Māl. 5. 23. -4 Flapping in general; विस्तारितः कुञ्जरकर्णतालैः R. 7. 39. -5 Flapping of the ears of an elephant. -6 Beating time (in music); करकिसलयतालैर्मुग्धया नर्त्यमानम् U. 3. 10; Me. 81. -7 A musical instrument made of bell-metal, Bhāg. 8. 15. 21; उषसि स गजयूथकर्णतालैः पटुपटहध्वनिभिर्विनीतनिद्रः R. 9. 71. -8 The palm of the hand. -9 A lock, bolt. -10 The hilt of a sword. -11 An epithet of Śiva. -12 (In prosody) A trochee. -13 A particular measure of height; Rām. 6. -14 A short span; a span measured by the thumb and the middle finger. -15 A dance; S. D. 6. -लम् 1 The nut of the palmyra tree. -2 Yellow orpiment. -Comp. -अङ्कः 1 N. of Balarāma; तालाङ्को मुसली हली Ak. ततः शिवमहीपालस्तालाङ्कानुज-बुद्धिमान् Parnāl. 5. 47. -2 the plam-leaf used for writing. -3 a book. -4 a saw. -5 N. of Śiva. -6 a man endowed with every fortunate mark or sign. -अव (प) चरः a dancer, an actor; Rām. 2. 3. 17. -केतुः an epithet of Bhīṣma. -क्षीरकम्, -गर्भः the exudation of the palm; toddy. -जटा, -प्रलम्बः the fibres of the palm tree (Mar. काथ्या). -ज्ञ a. knowing the measure (in music); Y. 3. 115. -धारकः a dancer. -ध्वजः, -भृत् m. an epithet of Balarāma. -नवमी The 9th day of the bright half of भाद्रपद. -पत्रम् 1 the palm-leaf used for writing. -2 a kind of ear-ornament (hollow cylinder of gold thrust through the lobe of the ear). -पत्री f. A widow; L.D.B. -फलम् the fruit of the plam tree; तालफलादपि गुह्यमतिसरसम् । किं विफलीकुरुषे कुचकल-शम् ॥ Git. 9. 2. -बद्ध, -शुद्ध a. measured, rhythmical.